

การลงทุนใน กัมพูชา

2016 version

The EY logo consists of the letters 'EY' in a bold, white, sans-serif font. A yellow triangle is positioned above the 'Y', pointing downwards towards the letters.

Building a better
working world

คำนำ

คู่มือการลงทุนฉบับนี้จัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างอวิวายประเทศไทยและอวิวายกัมพูชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปภาพรวมการลงทุนในกัมพูชา เกี่ยวกับการวิเคราะห์บรรยากาศการลงทุน ภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการลงทุน การปฏิบัติทางการบัญชีในกัมพูชา

ทั้งนี้ การตัดสินใจการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศมีความซับซ้อนและต้องอาศัยข้อมูลเชิงพาณิชย์ในแต่ละประเทศ นักลงทุนที่สนใจ ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในรายละเอียด ข้อมูลในคู่มือฉบับนี้เป็นข้อมูล ณ 30 เมษายน 2559

สารบัญ

บทนำ	1
สภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ	1
ประชากร	1
ภาษา	2
เวลาทำการ	2
วันหยุดนักขัตฤกษ์	2
เวลา	4
A. โครงสร้างรัฐบาลและสภาพเศรษฐกิจ	5
A.1 โครงสร้างรัฐบาล	5
A.2 เศรษฐกิจ	5
A.3 อุตสาหกรรมชั้นนำ	7
A.4 ระบบการเงิน	9
A.5 สกุลเงิน	10
B. การลงทุนและการค้าจากต่างประเทศ	11
B.1 สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุน	11
B.2 ข้อควรพิจารณาในการลงทุน	14
B.3 ความร่วมมือและข้อตกลงทางการค้าในระดับภูมิภาค และระหว่างประเทศ	16
B.4 คู่ค้าหลัก และการนำเข้าส่งออกที่สำคัญ	16
B.5 การนำเข้าและการส่งออก	17
C. สถานประกอบการ	18
C.1 รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	18
C.2 การควรวรวมและการซื้อกิจการ	20
C.3 ตารางสรุปภาษีเงินได้นิติบุคคล	21
C.4 ภาษีเงินได้นิติบุคคล	22
C.5 เงินได้ที่ต้องเสียภาษี	23
C.6 ภาษีอื่นๆ	26
C.7 รายงานทางการเงิน และการสอบบัญชี	29
D. บุคคลธรรมดา	33
D.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	33

D.2	เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	36
D.3	การชำระภาษีและการยื่นแบบแสดงรายการ	37
D.4	อนุสัญญาภาษีซ้อน	37
D.5	วิชา	37
D.6	ใบอนุญาตทำงาน	38
D.7	ใบสำคัญถิ่นที่อยู่	39

บทนำ

สภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ

ราชอาณาจักรกัมพูชาหรือกัมพูชา ตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน มีพรมแดนทางทิศตะวันตกติดกับประเทศไทย ทางทิศเหนือติดกับลาว ทางทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ติดกับเวียดนาม และทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับอ่าวไทย กัมพูชาประกอบด้วยพื้นที่ทั้งหมดเกือบ 2 แสนตารางกิโลเมตรแบ่งเป็น 24 จังหวัดและ 1 เทศบาลนคร

กัมพูชาตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นซึ่งประกอบไปด้วย 2 ฤดู คือ ฤดูฝน (ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม) โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยที่ 27 องศาเซลเซียส ถึง 35 องศาเซลเซียส และฤดูแล้งแบ่งออกเป็น 2 ฤดูย่อยคือ ฤดูหนาวแล้ง (ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์) มีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 17 องศาเซลเซียส ถึง 27 องศาเซลเซียส และฤดูร้อนแล้ง (ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน) มีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 29 องศาเซลเซียส ถึง 38 องศาเซลเซียส

ประชากร

กัมพูชามีประชากรประมาณ 15 ล้านคน ประกอบไปด้วย ชาวกัมพูชา ชาวเวียดนาม ชาวจีน และชนกลุ่มน้อยต่างๆ ชาวกัมพูชานับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ส่วนศาสนาอื่นๆ ที่นับถือ ได้แก่ ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ มีกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรอยู่อาศัยหนาแน่นที่สุด

ภาษา

ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการของกัมพูชา ส่วนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่นิยมใช้ในการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ นอกจากนี้ ภาษาอื่นที่นิยมใช้ในกัมพูชาได้แก่ ภาษาฝรั่งเศสและภาษาจีนกลาง ซึ่งภาษาฝรั่งเศสจะนิยมพูดในหมู่ผู้สูงอายุ ในขณะที่ภาษาจีนกลางจะนิยมพูดในกลุ่มชาวกัมพูชาเชื้อสายจีน

เวลาทำการ

เวลาทำการโดยทั่วไปของกัมพูชาคือเวลา 08.00 น. ถึง 12.00 น. และเวลา 14.00 น. ถึง 17.00 น. วันจันทร์ถึงวันเสาร์ โดยหน่วยงานราชการจะเปิดทำการตั้งแต่เวลา 07.30 น. ถึง 11.30 น. และเวลา 14.00 น. ถึง 17.00 น. วันจันทร์ถึงวันศุกร์ และธนาคารจะเปิดทำการตั้งแต่เวลา 08.00 น. ถึง 17.00 น. วันจันทร์ถึงวันศุกร์

วันหยุดนักขัตฤกษ์

ตารางดังต่อไปนี้แสดงวันหยุดราชการของกัมพูชา วันที่พิมพ์เป็นตัวเอียง จะเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีตามปฏิทินจันทรคติ

วันขึ้นปีใหม่สากล	1 มกราคม
วันชัยชนะเหนือระบอบเขมรแดง	7 มกราคม
วันมาฆบูชา	22 กุมภาพันธ์
วันสตรีสากล	8 มีนาคม
วันขึ้นปีใหม่เขมร	13-16 เมษายน
วันแรงงาน	1 พฤษภาคม
วันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของพระบาทสมเด็จพระบรมนาถ นโรดม สีหมุนี	13 - 15 พฤษภาคม
วันวิสาขบูชา	20 พฤษภาคม
วันพีชมงคล	24 พฤษภาคม
วันเด็กสากล	1 มิถุนายน
วันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระวรวงศ์เธอ พระบาทสมเด็จพระนโรดม มุนีนาก สีหนุ	18 มิถุนายน
วันรัฐธรรมนูญ	24 กันยายน
วันปรอจุมเบณ	30 กันยายน - 2 ตุลาคม
วันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ	15 ตุลาคม
วันลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพปารีส	23 ตุลาคม
วันคล้ายวันเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระ พระบรมนาถ นโรดม สีหมุนี	29 ตุลาคม
วันชาติกัมพูชา	9 พฤศจิกายน
วันลอยกระทง	13-15 พฤศจิกายน
วันสิทธิมนุษยชนโลก	10 ธันวาคม

เวลา

เวลามาตรฐานของกัมพูชาเร็วกว่าเวลามาตรฐานกรีนิช (Greenwich Mean Time: GMT) 7 ชั่วโมง

ตารางด้านล่างแสดงความแตกต่างของเวลา และระยะเวลาเดินทางทางอากาศโดยประมาณ จากกรุงพนมเปญไปเมืองสำคัญต่างๆ

	จำนวนชั่วโมงที่เร็วกว่า / ช้ากว่า กรุงพนมเปญ	เวลาในการเดินทางทางอากาศ จากกรุงพนมเปญ (ชั่วโมง)
กรุงเทพมหานคร	-	1
ฮ่องกง	+1	2
สิงคโปร์	+1	2
โตเกียว	+2	6
ซีdney	+3	9
ลอนดอน	-7	13
นิวยอร์ก	-12	18
ลอสแอนเจลิส	-15	17

A. โครงสร้างรัฐบาลและสภาพเศรษฐกิจ

A.1 โครงสร้างรัฐบาล

กัมพูชามีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยพระมหากษัตริย์ซึ่งทรงมาจากการเลือกตั้งโดยราชสภาเพื่อราชบัลลังค์ ทรงเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งหัวหน้าของคณะรัฐมนตรีและรัฐบาลรวมถึงเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารประเทศและการออกนโยบายเพื่อการบริหารประเทศ

ภายใต้รัฐธรรมนูญของกัมพูชา อำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ฝ่ายบริหารใช้อำนาจผ่านทางคณะรัฐมนตรี ในขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้อำนาจผ่านทางรัฐสภาแบบคู่ซึ่งประกอบด้วย วุฒิสภา และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก 61 คน มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีสมาชิก 123 คน มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี ฝ่ายตุลาการจะเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการประกอบด้วย ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลล่างอันได้แก่ ศาลเทศบาล ศาลจังหวัด ศาลอุทธรณ์ และศาลทหาร

A.2 เศรษฐกิจ

ภายใต้แผนนโยบายของหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนกัมพูชา (The Council for the Development of Cambodia: CDC) กัมพูชามีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดและมีข้อจำกัดทาง

การค้าและการลงทุนเพียงเล็กน้อย โครงสร้างหลักทางเศรษฐกิจของกัมพูชาสามารถแบ่งได้เป็น 3 ภาคส่วน ได้แก่ ภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคการบริการ แม้ภาครัฐให้การสนับสนุนการค้าแบบเสรี ธุรกิจบางประเภทในกัมพูชาถูกควบคุมโดยรัฐบาลเพื่อคุ้มครองด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะดังต่อไปนี้

- ▶ การผลิตสารที่ส่งผลกระทบต่อระบบประสาทและสารเสพติด
- ▶ การผลิตสารเคมีที่เป็นอันตราย ยาจำกัดศัตรูพืชทางการเกษตร
- ▶ การผลิตกระแสไฟฟ้าจากของเสียที่นำเข้าจากต่างประเทศ
- ▶ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการตัดไม้ทำลายป่า
- ▶ กิจกรรมการลงทุนอื่นๆ ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

การส่งเสริมการลงทุน

ภายใต้กฎหมายการลงทุนแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาฉบับปี 2537 (ฉบับแก้ไขล่าสุดปี 2546) CDC สนับสนุนการลงทุนของนักลงทุนทั้งในกัมพูชาและต่างชาติภายใต้โครงการส่งเสริมการลงทุน (Qualified Investment Projects: QIP) นอกเหนือจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังอำนวยความสะดวกในการลงทุนโดยจัดตั้งคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษประจำกัมพูชา (Cambodian Special Economic Zone Board: CSEZB) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่นักลงทุนตามนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

แนวโน้มเศรษฐกิจโดยรวม

ถึงแม้ว่ากัมพูชาเผชิญกับความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองมาเป็นเวลานาน อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) ของกัมพูชายังคงสูงถึงประมาณร้อยละ 7 ต่อปี ในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม กัมพูชาได้รับผลกระทบอย่างหนักในช่วงวิกฤตการณ์การเงินโลก ส่งผลให้อัตราการเติบโตของจีดีพีลดลงเหลือประมาณร้อยละ 0.1 หลังจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว กัมพูชาสามารถฟื้นฟูอัตราการเติบโตของจีดีพีกลับไปร้อยละ 7 ต่อปี โดยประมาณ

ทั้งนี้ กัมพูชายังคงประสบปัญหาเงินเฟ้อโดยมีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5.5 ต่อปี และสูงถึงร้อยละ 35 ในปีที่เกิดวิกฤตการณ์การเงินโลก ซึ่งหลังจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว อัตราเงินเฟ้อของกัมพูชาค่อยๆ ลดลงมาอยู่ในระดับปกติและคงอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างต่ำแต่นั้นมา โดยสำหรับปี 2559 คาดว่าจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 2.5

กัมพูชาเป็นหนึ่งในสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งการเปิดเสรีทั้งด้านการค้าระหว่างประเทศ การลงทุน การเปิดเสรีด้านแรงงาน และ ความมีเอกภาพทางกฎระเบียบและข้อบังคับในภูมิภาคอาเซียน จะส่งผลให้กัมพูชาได้รับทั้ง ผลประโยชน์และความท้าทายทางเศรษฐกิจ

กัมพูชากำลังก้าวเข้าสู่จุดเปลี่ยนทางเศรษฐกิจจากสังคมที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นแรงงานชั้นต่ำ สู่อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นของจำนวนของประชากรชนชั้นกลางซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวและเกิด ความได้เปรียบทางการแข่งขัน ดังนั้น การศึกษาและการฝึกอบรมเป็นหนึ่งในปัจจัยที่จะช่วย พัฒนาความสามารถในการแข่งขันของกัมพูชา

นอกจากนี้ โครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและระบบขนส่งเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ต้อง อาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยความคาดหวังว่าการรวมตัวกันของ ประชาคมอาเซียนจะส่งผลต่อการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนของเศรษฐกิจใน ภูมิภาค ปัจจัยเหล่านี้จึงจะเป็นสิ่งที่จะนำกัมพูชาไปสู่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

A.3 อุตสาหกรรมชั้นนำ

โรงงาน

ภาคการผลิตซึ่งรวมถึงภาคอุตสาหกรรมโรงงานของกัมพูชามีขนาดใหญ่ที่สุดโดยมีสัดส่วน เป็นอันดับ 1 ของจีดีพีของประเทศในปี 2558 อัตราการเติบโตของจีดีพีของ ภาคอุตสาหกรรมโรงงานนั้นเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา รัฐบาล กัมพูชาตั้งเป้าหมายว่าภายในปี 2563 จีดีพีของภาคการผลิตจะเติบโตขึ้นโดยมีสัดส่วนคิดเป็น ร้อยละ 30 ของจีดีพีของประเทศ และจีดีพีของภาคอุตสาหกรรมโรงงานถือเป็นปัจจัยสำคัญ ต่อการขยายตัวดังกล่าว

สินค้าหลักจากภาคอุตสาหกรรมโรงงาน ได้แก่ รองเท้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป และสิ่งทอ โดย เสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นสินค้าหลักในการส่งออกคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ของสินค้า ส่งออกทั้งหมด ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้าอื่นๆ ที่ นอกเหนือจากเครื่องนุ่งห่มให้มากยิ่งขึ้น

การก่อสร้าง

การก่อสร้างถูกจัดให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสองในภาคการผลิต โดย คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 6.5 ของจีดีพีของประเทศ มูลค่าการลงทุนในภาคการ

ก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์นั้นเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวเนื่องจากการเติบโตของโครงการก่อสร้างต่างๆ ตั้งแต่ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่

การท่องเที่ยว

การบริการนั้นถูกจัดให้เป็นอุตสาหกรรมอันดับสองรองจากภาคการผลิตโดยมีสัดส่วนมากกว่าหนึ่งในสามของจีดีพีของประเทศ อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาคการบริการกลับเผชิญหน้ากับอัตราการเติบโตที่ช้าลงอันเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของกัมพูชา

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลกัมพูชายังคงให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างงานให้กับประชากรกัมพูชามากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 15 ของอัตราการจ้างแรงงานทั้งหมดในประเทศ และมีสัดส่วนมากกว่าครึ่งของอัตราการจ้างแรงงานในภาคการบริการทั้งหมดในกัมพูชา

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของกัมพูชาคือ อุทยานโบราณสถานอังกอร์ ซึ่งมีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านสถาปัตยกรรมและด้านความสวยงามของภาพจิตรกรรม

การเกษตร

การเกษตรนับว่าเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของเศรษฐกิจกัมพูชาซึ่งในอดีตเคยมีสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจีดีพีของประเทศ แต่เนื่องจากภาคการผลิตได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา อัตราการเติบโตของภาคการเกษตรจึงมีแนวโน้มลดลง สินค้าทางการเกษตรที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่ ข้าว ยางพารา และมันสำปะหลัง ซึ่งในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากปัญหาราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำและปัญหาขาดแคลนที่ดินเพื่อการเกษตร ทำให้จำนวนผลผลิตลดลง

โรงงาน

ถึงแม้ว่าภาคการผลิตซึ่งรวมถึงภาคอุตสาหกรรมโรงงานของกัมพูชาจะมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 รองจากภาคการเกษตรและภาคการบริการก็ตาม อัตราการเติบโตของจีดีพีของภาคอุตสาหกรรมโรงงานนั้นเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลกัมพูชาตั้งเป้าหมายว่าภายในปี 2563 จีดีพีของภาคการผลิตจะมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 30 ของจีดีพีของประเทศ โดยสัดส่วนจีดีพีของภาคอุตสาหกรรมโรงงานจะคิดเป็นร้อยละ 20 ของจีดีพีของประเทศ

สินค้าหลักจากภาคอุตสาหกรรมโรงงาน ได้แก่ รองเท้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป และสิ่งทอ โดยเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นสินค้าหลักในการส่งออกคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ของสินค้าส่งออกทั้งหมด ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้าอื่นๆ ที่นอกเหนือจากเครื่องนุ่งห่มให้มากขึ้น

A.4 ระบบการเงิน

ธนาคารกลางและหน่วยงานที่กำกับและดูแลด้านการเงิน

ธนาคารแห่งกัมพูชา (The National Bank of Cambodia) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินต่างๆ โดยมีเป้าหมายหลักในการกำหนดนโยบายการเงินและสร้างเสถียรภาพของค่าเงินภายในประเทศ

ธนาคารพาณิชย์

ณ 31 ธันวาคม 2558 กัมพูชามีธนาคารพาณิชย์ 36 แห่ง (สาขาของธนาคารจากต่างประเทศ 10 แห่ง ธนาคารท้องถิ่น 12 แห่ง และธนาคารในเครือ 14 แห่ง) ธนาคารเฉพาะกิจ 12 แห่ง (ธนาคารรัฐ 1 แห่ง และธนาคารเอกชน 11 แห่ง) สถาบันการเงินชุมชนรายย่อย (ไมโครไฟแนนซ์) 58 แห่ง (ไมโครไฟแนนซ์เพื่อการออม 8 แห่ง และไมโครไฟแนนซ์ 50 แห่ง) สำนักงานผู้แทน 8 แห่ง และบริษัทลีซซิ่ง 9 แห่ง

ธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะกิจมีหน้าที่หลักในการอนุมัติเงินกู้ให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการต่างๆในกัมพูชา รวมถึงกิจการค้าส่ง ค้าปลีก การเกษตร ป่าไม้ ประมง และกิจการอื่นๆ ส่วนไมโครไฟแนนซ์มีหน้าที่หลักในการให้เงินกู้แก่ภาคการเกษตร การค้า และการบริการ

ตลาดหลักทรัพย์

ปัจจุบันกัมพูชามีตลาดหลักทรัพย์แห่งเดียวคือตลาดหลักทรัพย์กัมพูชา (Cambodia Security Exchange: CSX) ซึ่งเกิดจากการร่วมสัญญาาระหว่างกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง (Ministry of Economy and Finance: MEF) และตลาดหลักทรัพย์เกาหลี (Korea Exchange: KRX)

ตลาดหลักทรัพย์กัมพูชามีบริษัทจดทะเบียน 3 บริษัท ได้แก่ Phnom Penh Water Supply Authority, Grand Twins International (Cambodia) และ บริษัท Phnom Penh Autonomous Port

เพื่อสนับสนุนการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทจดทะเบียนจะได้รับสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 50 และลดหย่อนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับดอกเบี้ยรับ และเงินปันผลรับเป็นระยะเวลา 3 ปี

A.5 สกุลเงิน

กัมพูชาใช้สกุลเงิน เรียล (Riel หรือ KHR) ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดตามกลไกตลาด

B. การลงทุนและการค้าจากต่างประเทศ

B.1 สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุน

หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา

หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนกัมพูชาหรือ CDC จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยสิทธิประโยชน์หลักที่ให้นักลงทุนจากกลุ่มธุรกิจต่างๆ มีดังต่อไปนี้

ความคุ้มครองการลงทุน

ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน นักลงทุนต่างชาติจะได้รับความคุ้มครองในเรื่องดังต่อไปนี้

- ▶ การปฏิบัติกับนักลงทุนต่างชาติเสมือนนักลงทุนในประเทศ ยกเว้นข้อกำหนดเกี่ยวกับการถือครองที่ดิน
- ▶ นโยบายการแปรรูปกิจการเป็นของรัฐ
- ▶ การควบคุมราคา
- ▶ การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เงื่อนไขการอนุมัติสิทธิประโยชน์

นักลงทุนต่างชาติสามารถขอรับสิทธิประโยชน์จาก CDC ได้โดยการยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งโดยปกติแล้วทาง CDC จะพิจารณาอนุมัติโครงการให้ เว้นแต่โครงการนั้นเป็นโครงการที่กฎหมายจำกัดสิทธิของนักลงทุนต่างชาติเป็นการเฉพาะ

นอกจากนี้ นักลงทุนต่างชาติจำเป็นต้องมีจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำตามข้อกำหนดของ CDC ตั้งแต่ 1 แสนถึง 8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามกลุ่มธุรกิจ เช่น นักลงทุนต่างชาติต้องมีจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำจำนวน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐสำหรับธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ

อนึ่ง หากโครงการลงทุนที่ต้องการขอจดทะเบียนเป็น QIP นั้นมีจำนวนเงินลงทุนไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการลงทุนดังกล่าวต้องยื่นขอจดทะเบียนกับคณะกรรมการย่อยประจำจังหวัดที่โครงการลงทุนดังกล่าวตั้งอยู่

สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร

QIP จะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรดังต่อไปนี้

- ▶ เลือกรับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือที่กัมพูชาเรียกว่าภาษีจากกำไร (Tax on Profit: TOP) หรือสิทธิการคิดค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษ ดังนี้
 - ▶ การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล: กรณีเลือกรับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ระยะเวลาของสิทธิประโยชน์แบ่งได้เป็น 3 ช่วงระยะเวลาคือ Trigger period + 3 ปี + Priority period โดยในช่วงเวลาดังกล่าว QIP จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลล่วงหน้าเป็นรายเดือนอีกด้วย
 - ▶ ระยะเวลา Trigger period เริ่มนับจากวันที่ได้รับ Final Registration Certificate ถึงวันสิ้นสุดของปีภาษีแรกที่ QIP มีกำไรหรือปีภาษีที่ 3 หลังจาก QIP มีรายรับ แล้วแต่อย่างใดจะถึงก่อน
 - ▶ ระยะเวลาของ Priority period ขึ้นอยู่กับประเภทของ QIP และจำนวนเงินลงทุนซึ่งระยะเวลาสูงสุดคือ 3 ปี
 - ▶ การหักค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษ: QIP สามารถหักค่าเสื่อมราคาได้ในอัตราร้อยละ 40 ของมูลค่าทรัพย์สินมีรูปร่างที่ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า
- ▶ ยกเว้นภาษีขั้นต่ำ (Minimum Tax)

- ▶ ยกเว้นอากรขาเข้า แยกตามประเภท QIP ได้แก่
 - ▶ Domestic oriented QIP จะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ ก่อสร้าง เพื่อใช้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก
 - ▶ Export oriented QIP จะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ ก่อสร้าง วัตถุดิบ สินค้าชั้นกลาง/สินค้าสำเร็จรูปและชิ้นส่วนประกอบต่างๆ
 - ▶ Supporting Industry QIP จะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ ก่อสร้าง วัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูป/สินค้าชั้นกลางและชิ้นส่วนประกอบต่างๆ แต่หากว่าไม่สามารถส่งออกสินค้าทั้งหมดของตนไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อส่งออกเองหรือผลิตเพื่อขายให้กับผู้ประกอบการส่งออกอีกทอด QIP ดังกล่าวต้องเสียอากรขาเข้าและภาษีอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับสินค้าที่ไม่ได้ส่งออก
- ▶ ยกเว้นอากรขาออก

ในแต่ละปีภาษี เฉพาะ QIP ที่ได้รับหนังสือรับรอง (Certificate of Compliance: CoC) จาก CDC เท่านั้นจึงจะสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรได้ เนื่องจาก CoC เป็นเอกสารที่รับรองว่า QIP ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแล้ว ดังนั้น QIP จะต้องขอหนังสือรับรองจาก CDC ทุกปี

โครงการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมและการส่งออก รัฐบาลกัมพูชาได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) ซึ่งมีสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโครงการลงทุนจากต่างชาติ โดย QIP ที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิประโยชน์ดังนี้

- ▶ สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรเช่นเดียวกับ QIP อื่นๆ
- ▶ สิทธิที่จะใช้อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0 สำหรับการนำเข้าสินค้าและวัตถุดิบเข้ามาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หากต่อมาสินค้าและวัตถุดิบดังกล่าวถูกนำเข้ามายังกัมพูชา นักลงทุนจะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมูลค่าของสินค้าและวัตถุดิบที่ได้นำเข้ามา

เขตเศรษฐกิจพิเศษในกัมพูชา

เขตเศรษฐกิจพิเศษในกัมพูชามีดังนี้

- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษดรากอว์คิง (Dragon King SEZ) จังหวัดสวายเรียง
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษเอชเคที (H.K.T SEZ) จังหวัดสีหนุวิลล์
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษกัมปอต (Kampot SEZ) จังหวัดกัมปอต

- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษแมนฮัตตัน (Manhattan SEZ) จังหวัดสวายเรียง
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษเนียงก๊กเกาะกง (Neang Kok Koh Kong SEZ) จังหวัดเกาะกง
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ (Phnom Pehn SEZ) กรุงพนมเปญ
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปตโอเนียง (Poi Pet O'Neung SEZ) จังหวัดบันเตียเมียนเจย
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษซานโกปอยเปต (Sanco Poi Pet SEZ) จังหวัดบันเตียเมียนเจย
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษท่าเรือน้ำลึกสีหนุ (Sihanoukville Port SEZ) จังหวัดสีหนุวิลล์
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุวิลล์ 1 (Sihanoukville SEZ 1) และ เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุวิลล์ 2 (Sihanoukville SEZ 2) จังหวัดสีหนุวิลล์
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษซานตงซันเชล (Shandong Sunshell SEZ) จังหวัดสวายเรียง
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษสุวรรณภูมิ (Suvannaphum SEZ) จังหวัดกันดาล
- ▶ เขตเศรษฐกิจพิเศษไตเสงบาเวต (Tai Seng Bavet SEZ) จังหวัดสวายเรียง

B.2 ข้อควรพิจารณาในการลงทุน

ข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจของนักลงทุนต่างชาติ

ถึงแม้ว่า CDC จะส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติขอรับการส่งเสริมการลงทุนเพื่อเป็น QIP ก็ตาม โครงการลงทุนในกลุ่มธุรกิจต่อไปนี้ไม่สามารถยื่นขอสิทธิประโยชน์จาก CDC ได้

- ▶ กิจการค้า เช่น ค้าส่ง ค้าปลีก และร้านค้าปลอดภาษี
- ▶ ธนาคารและบริการทางการเงิน
- ▶ กิจการสื่อและสิ่งพิมพ์ เช่น การสร้างภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง
- ▶ วิชาชีพ
- ▶ กิจการคาน้ำร้อนและบ่อนการพนัน
- ▶ กิจการให้บริการด้านการท่องเที่ยว
- ▶ กิจการที่มีจำนวนเงินลงทุนไม่ถึงจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำตามข้อกำหนดของ CDC

นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังจำกัดสิทธิชาวต่างชาติสำหรับการถือหุ้นทั้งหมดในการประกอบกิจการเหมืองแร่ โรงสีข้าว ทอผ้าไหม ไม้แปรรูป และแกะสลักหิน ดังนั้น การประกอบกิจการดังกล่าวต้องมีผู้ถือหุ้นชาวกัมพูชาร่วมถือหุ้นด้วย

ข้อจำกัดในการถือครองที่ดินสำหรับต่างชาติ

บุคคลธรรมดาชาวต่างชาติและนิติบุคคลต่างชาติห้ามถือครองที่ดินในกัมพูชา อย่างไรก็ตาม กฎหมายกัมพูชาให้สิทธินักลงทุนต่างชาติในการเช่าที่ดินระยะสั้นแบบมีกำหนดระยะเวลาหรือสามารถต่ออายุได้โดยมีกำหนดระยะเวลาเช่าสูงสุด 50 ปี

นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของอาคาร โดยต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของอาคารหลายชั้นได้ตั้งแต่ชั้นที่ 2 ขึ้นไป และไม่สามารถเป็นเจ้าของอาคารที่ตั้งอยู่ในรัศมี 30 กิโลเมตรจากเขตชายแดนกัมพูชาได้ เว้นแต่อาคารดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ทรัพย์สินทางปัญญา

กัมพูชาเป็นภาคีสมาชิกขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ดังนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญารวมถึง ลิขสิทธิ์ ลิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้าของกัมพูชา จึงสอดคล้องกับมาตรฐานของ WIPO

เครื่องหมายการค้า

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศไม่มีผลคุ้มครองทางกฎหมายในกัมพูชา ดังนั้น นักลงทุนต่างชาติที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าควรจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกัมพูชาโดยสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ (Ministry of Commerce: MOC) โดยนักลงทุนต่างชาติที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวในประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาปารีสแล้ว จะมีสิทธิได้รับใบทะเบียนรับรองเครื่องหมายการค้าในกัมพูชาก่อน

ใบทะเบียนรับรองเครื่องหมายการค้าในกัมพูชามีผลคุ้มครองทางกฎหมายเป็นระยะเวลา 10 ปี

สิทธิบัตร

การจดทะเบียนสิทธิบัตรระหว่างประเทศไม่มีผลคุ้มครองทางกฎหมายในกัมพูชาเนื่องจาก กัมพูชาไม่ได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกของ สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (Patent Cooperation Treaty: PCT) ดังนั้น นักลงทุนต่างชาติที่เป็นเจ้าของสิทธิบัตรจึงควรยื่นขอรับความคุ้มครองทางสิทธิบัตรกับกระทรวงอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และพลังงาน (Ministry of Industry, Mines and Energy: MIME)

สิทธิบัตรที่จดทะเบียนในกัมพูชามีผลคุ้มครองทางกฎหมายเป็นระยะเวลา 20 ปี

การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา

การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของกัมพูชานั้นไม่มีผลกระทบกับการโอนและจ่ายเงินไปต่างประเทศผ่านทางธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาต สำหรับการโอนเงินที่มีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐหรือมากกว่า ธนาคารพาณิชย์ผู้ดำเนินการโอนมีหน้าที่ต้องแจ้งธนาคารแห่งกัมพูชา

QIP สามารถโอนหรือจ่ายเงินไปต่างประเทศเนื่องจากธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน รวมถึงการชำระเงินสำหรับการนำเข้าสินค้าและบริการ การชำระค่าสิทธิและค่าบริการจัดการ การชำระคืนเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ และการจ่ายคืนเงินทุนและเงินปันผล

B.3 ความร่วมมือและข้อตกลงทางการค้าในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

กัมพูชาเป็นสมาชิกกลุ่มการค้าในระดับภูมิภาคของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South-East Asian Nations: ASEAN) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) นอกจากนี้ กัมพูชายังเข้าร่วมข้อตกลงทางการค้าเสรีแบบทวิภาคีกับ สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมนี ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ โครเอเชีย ออสเตรเลีย สาธารณรัฐเช็ก คิวบา ปากีสถาน และคูเวต อีกทั้งในระดับภูมิภาค กัมพูชาในฐานะที่เป็นประเทศสมาชิกอาเซียน ได้ลงนามในข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) กับจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์

B.4 คู่ค้าหลัก และการนำเข้าส่งออกที่สำคัญ

คู่ค้าหลักของกัมพูชาคือประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงประเทศอื่นๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมนี จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มูลค่าการส่งออกของกัมพูชาเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากอันเป็นผลจากการเปิดเสรีทางการค้าในส่วนภูมิภาคกับประเทศต่างๆ ตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (The ASEAN Free Trade Area: AFTA) และการลงนามใน FTA กับประเทศอื่นๆ

สินค้าส่งออกหลักของกัมพูชา ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ เช่น เสื้อผ้าและรองเท้า คิดเป็นร้อยละ 70 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด นอกจากนี้ สินค้าอื่นที่มีมูลค่าการส่งออกสูงคือสินค้าเกษตร เช่น ยางพารา ข้าว ปลา และยาสูบ

สินค้านำเข้าหลักของกัมพูชา ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค น้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักร ชิ้นส่วนยานยนต์ และเภสัชภัณฑ์

B.5 การนำเข้าและการส่งออก

ข้อจำกัดในการนำเข้าและการส่งออก

กัมพูชาเปิดเสรีด้านการนำเข้าสินค้า อย่างไรก็ตาม มีสินค้าบางประเภทเป็นสินค้าต้องห้ามนำเข้า ได้แก่ สารเสพติด เคมีภัณฑ์ที่มีพิษและสารพิษ ยาฆ่าแมลงบางประเภท ชิ้นส่วนและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้แล้ว เป็นต้น นอกจากนี้ การนำเข้าสินค้าบางประเภท เช่น เกล็ดช้กัณฑ์และอาวุธปืน ต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้า

ในบางกรณี กัมพูชาอาจใช้สิทธิระงับการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าด้วยเหตุผลทางความมั่นคง สมบัติ และทรัพยากรของชาติ

เพื่อควบคุมการนำเข้าและส่งออกให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล กรมศุลกากรและสรรพสามิต (General Department of Custom and Excise: GDCE) กำหนดให้สินค้าส่งออกทุกชนิดผ่านขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและการรับรองโดยเจ้าหน้าที่ของ GDCE

ภาษีศุลกากรและพิธีการศุลกากร

การนำเข้าสินค้าเข้ามาในกัมพูชาจะต้องเสียภาษีศุลกากร โดยอัตราภาษีศุลกากรส่วนใหญ่คือ อัตราร้อยละ 0 ร้อยละ 7 ร้อยละ 15 และร้อยละ 35 ทั้งนี้ ทางรัฐบาลกัมพูชาอาจเก็บภาษีศุลกากรในอัตราที่สูงกว่าในกรณีของการนำเข้าสินค้าบางประเภทที่อาจทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรมหรืออาจส่งผลกระทบต่อตลาดภายในประเทศ

สินค้าเกษตรกรรมบางชนิดเพื่อการส่งออก รวมถึงยางธรรมชาติ ัญมณีที่ยังไม่ผ่านการเจียรไน ไม้แปรรูป ปลาและผลิตภัณฑ์จากการประมง ต้องเสียภาษีอากรขาออกในอัตราระหว่างร้อยละ 2 ถึง ร้อยละ 10 นอกจากนี้ ยังมีค่าธรรมเนียมการจัดการส่งออกสำหรับการส่งออกสินค้าบางประเภท เช่น การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทออันเป็นสินค้าส่งออกหลักของกัมพูชา โดยผู้ส่งออกมีหน้าที่ยื่นหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) พร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมการจัดการส่งออกดังกล่าว

C. สถานประกอบการ

ทั้งนี้ ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกต้องสำแดงเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องต่อสำนักงานศุลกากรของกัมพูชา โดยรายการเอกสารที่ต้องสำแดงโดยหลักนั้นได้แก่ ใบแจ้งหนี้ ใบตราส่งสินค้า ใบกำกับการบรรจุหีบห่อ ใบเสร็จค่าภาระหน้าท่า และใบรับรองการประกันภัย เป็นต้น แลสำหรับการส่งออกสินค้า ผู้ส่งออกต้องสำแดงรายงานการตรวจสอบสินค้าจากกรมการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเพื่อการนำเข้าและการส่งออก (Cambodia Import-Export Inspection And Fraud Repression Directorate General: CAMCONTROL)

C.1 รูปแบบการดำเนินธุรกิจ

บริษัทจำกัด

บริษัทจำกัด (Limited Liability Company: LLC) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นด้วยเงินทุนที่มีการแบ่งหุ้นเป็นมูลค่าที่เท่าๆ กัน เงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำสำหรับการจัดตั้งบริษัทคือ 4 ล้านเรียล ซึ่งบริษัทต้องออกหุ้นขั้นต่ำเป็นจำนวน 1,000 หุ้น และราคาตามใบหุ้นไม่ต่ำกว่า 4,000 เรียลต่อหุ้น

ในการจัดตั้งบริษัทจำกัด บริษัทต้องตรวจสอบชื่อบริษัท และยื่นคำขอจดทะเบียน หนังสือบริคณห์สนธิ ข้อบังคับบริษัท และเอกสารแนบอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้แก่กระทรวงพาณิชย์

บริษัทจำกัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

▶ บริษัทจำกัด

บริษัทจำกัดมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป (แต่ไม่เกิน 30 คน) โดยผู้ถือหุ้นอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

▶ บริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว

บริษัทจำกัดรูปแบบนี้จะมีบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเป็นผู้ถือหุ้นแต่เพียงผู้เดียวของบริษัทได้ โดยเจ้าของบริษัทสามารถแต่งตั้งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้มีอำนาจกระทำการแทนตนได้โดยไม่มีเงื่อนไข และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอาจเป็นบุคคลต่างชาติได้

▶ บริษัทจำกัดมหาชน

บริษัทจำกัดมหาชนจะได้รับอนุญาตให้ออกหลักทรัพย์และจำหน่ายแก่บุคคลเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้บริษัทจำกัดมหาชนต้องมีกรรมการอย่างน้อย 3 คน

ห้างหุ้นส่วน

ห้างหุ้นส่วนสามารถจัดตั้งขึ้นโดยการตกลงกันระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ภายใต้กฎหมายธุรกิจ (Law of Commercial Enterprise: LOCE) โดยห้างหุ้นส่วนสามารถจัดตั้งได้ทั้งในรูปแบบห้างหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยความแตกต่างระหว่างห้างหุ้นส่วนทั้ง 2 ประเภทนี้อยู่ที่ขอบเขตความรับผิดชอบในหนี้ของผู้เป็นหุ้นส่วน

ทั้งนี้ ห้างหุ้นส่วนเป็นประเภทสถานประกอบการที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มวิชาชีพ เช่น แพทย์ ทนายความ นักบัญชี

สำนักงานสาขาของบริษัทต่างชาติ

บริษัทต่างชาติสามารถจัดตั้งสำนักงานสาขาเพื่อประกอบกิจการในกัมพูชา โดยสำนักงานสาขาจะถือว่าเป็นนิติบุคคลเดียวกันกับสำนักงานใหญ่ (บริษัทแม่) การจัดตั้งสำนักงานสาขาในกัมพูชาจะต้องจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ โดยชื่อของสำนักงานสาขาจำเป็นต้องมีคำว่า ‘สาขา’ แสดงอยู่ก่อนหรือหลังชื่อของบริษัทแม่

สำนักงานสาขาสามารถประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันกับสำนักผู้แทนของบริษัทต่างชาติ อีกทั้งยังสามารถดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น การซื้อขายสินค้า การให้บริการ การผลิต การก่อสร้าง หากไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย

สำนักงานผู้แทนของบริษัทต่างชาติ

สำนักงานผู้แทนของบริษัทต่างชาติจัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สำนักงานใหญ่ในต่างประเทศในการจัดหาวัตถุดิบ และรวบรวมข้อมูลในกัมพูชา โดยสำนักงานผู้แทนไม่สามารถประกอบกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น การซื้อขายสินค้า การให้บริการ การผลิต การก่อสร้าง เป็นต้น

กิจกรรมที่สำนักงานผู้แทนของบริษัทต่างชาติสามารถกระทำได้ภายใต้กฎหมายกัมพูชา ได้แก่

- ▶ การติดต่อลูกค้าเพื่อวัตถุประสงค์ในการแนะนำลูกค้าให้แก่สำนักงานใหญ่
- ▶ การค้นคว้าและรายงานข้อมูลทางการค้าให้แก่สำนักงานใหญ่
- ▶ การค้นคว้าข้อมูลทางการตลาด
- ▶ การประชาสัมพันธ์สินค้าในงานแสดงสินค้า และจัดแสดงสินค้าตัวอย่างในสำนักงานหรืองานแสดงสินค้า
- ▶ การซื้อและมีไว้ซึ่งสินค้าเพื่อการจัดแสดงสินค้า
- ▶ การเช่าสำนักงานและจ้างแรงงานในกัมพูชา และ
- ▶ การเข้าทำสัญญากับลูกค้าในกัมพูชาในนามของสำนักงานใหญ่

บริษัทในเครือ

บริษัทในเครือ คือ บริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายกัมพูชาและถือหุ้นโดยบริษัทต่างชาติอย่างน้อยร้อยละ 51 ในปัจจุบัน นักลงทุนต่างชาติสามารถถือหุ้นในอัตราร้อยละ 100 ในบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นในกัมพูชา

C.2 การควบรวมและการซื้อกิจการ

การควบรวมกิจการ

บริษัทตั้งแต่ 2 บริษัทขึ้นไปสามารถควบรวมเข้าเป็นบริษัทใหม่ตามเงื่อนไขและขั้นตอนที่กำหนด บริษัทที่ถูกควบรวมกิจการจะยุติการดำเนินกิจการในวันที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศรับรองการควบรวมกิจการเป็นบริษัทใหม่

การซื้อกิจการ

การซื้อกิจการสามารถดำเนินการผ่านการซื้อหุ้นหรือสินทรัพย์ ซึ่งในปัจจุบันกัมพูชายังไม่มีระเบียบข้อบังคับหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลการซื้อกิจการในกัมพูชาโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม กัมพูชามีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการครอบงำธุรกิจบางประเภท ซึ่งรวมถึง QIP

C.3 ตารางสรุปภาษีเงินได้บุคคล

ประเภทภาษี	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล (ToP)	20
ภาษีเงินได้จากส่วนเกินทุน	20
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับค่าตอบแทน ที่จ่ายให้กับผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา:	
ดอกเบี่ยจ่ายให้ผู้รับที่ไม่ใช่ธนาคารและสถาบันการเงินในกัมพูชา	15
ดอกเบี่ยเงินฝากออมทรัพย์แบบไม่ประจำที่จ่ายโดยธนาคารหรือสถาบัน การเงินในกัมพูชา	4
ดอกเบี่ยเงินฝากประจำที่จ่ายโดยธนาคารหรือสถาบันการเงินในกัมพูชา	6
ค่าสิทธิ	15
ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์	10
ค่าบริการ (การบริหารจัดการ การให้คำปรึกษา) ที่จ่ายให้กับบุคคลธรรมดา	15
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับค่าตอบแทน ที่จ่ายให้กับผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา:	
เงินปันผล	14
ดอกเบี่ย	14
ค่าสิทธิ	14
ค่าบริการจัดการและเทคนิค	14

C.4 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

ภาษีเงินได้นิติบุคคล หรือ ภาษีจากกำไร (ToP) คำนวณจากเงินได้พึงประเมินซึ่งรวมถึงกำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สิน ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และค่าเช่า

ผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาจะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเนื่องจากการประกอบกิจการทั่วโลก (Worldwide income) ในขณะที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา จะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเนื่องจากการประกอบธุรกิจภายในกัมพูชาเท่านั้น (Cambodian-sourced income) โดยนิติบุคคลที่จัดตั้ง ดำเนินกิจการ หรือ มีแหล่งที่อยู่ในการดำเนินกิจการหลักในกัมพูชา จะถือว่าเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา ในขณะที่นิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา แต่หากได้รับเงินได้จากการประกอบกิจการในกัมพูชา บุคคลนั้นจะถือว่าเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลคือร้อยละ 20

สำหรับเงินได้จากการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติตามสัญญาแบ่งปันผลผลิต (Production Sharing Contract) และเงินได้จากการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ แร่ธาตุ ทองคำ และหินมีค่า จะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 30

บริษัทประกันภัยจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 5 สำหรับค่าเบี้ยประกัน (ก่อนหักรายจ่าย) (Gross premium income) อันเนื่องจากการประกันชีวิต การประกันทรัพย์สิน และการประกันอื่นๆ

ภาษีขั้นต่ำ

ภาษีขั้นต่ำ (Minimum tax) จะถูกจัดเก็บที่อัตราร้อยละ 1 ของรายรับต่อปี (ก่อนหักรายจ่าย) ซึ่งรวมภาษีทุกชนิดยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม หากภาวะภาษีเงินได้นิติบุคคลมีจำนวนมากกว่าจำนวนภาษีขั้นต่ำ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะไม่มีภาระต้องเสียภาษีขั้นต่ำ

ภาษีเงินได้นิติบุคคลส่วนเพิ่มเนื่องจากการจ่ายเงินปันผล

การจำหน่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลส่วนเพิ่ม (Additional Profit Tax on Dividend Distribution: APTDD) หากเงินปันผลนั้นจ่ายจากกำไรที่ได้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 หรือ ร้อยละ 30 บริษัทผู้จ่ายเงินปันผลมีหน้าที่ต้องชำระ APTDD ทั้งนี้ อัตรา APTDD จะขึ้นอยู่กับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ดังตารางต่อไปนี้

อัตราภาษี (ร้อยละ)	ภาระภาษี APTDD
0	เงินปันผล x 20/100
20	0
30	0

ผลได้จากทุน

ผลได้จากทุน (รวมถึงกำไรจากการขายทรัพย์สินถาวร) จะถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วยอัตราร้อยละ 20

การนำส่งแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องนำส่งแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีขั้นต่ำประจำปี ภายใน 3 เดือนนับจากวันสิ้นสุดปีภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลจ่ายล่วงหน้าเป็นรายเดือนด้วยอัตราร้อยละ 1 ของยอดรายรับรายเดือน (ก่อนหักรายจ่าย) ซึ่งรวมภาษีทุกชนิดยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยต้องชำระภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ภาษีเงินได้นิติบุคคลจ่ายล่วงหน้าเป็นรายเดือนนี้ สามารถนำมาเครดิตกับภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือภาษีขั้นต่ำประจำปีได้ อย่างไรก็ตาม การชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลจ่ายล่วงหน้าเป็นรายเดือนจะไม่บังคับใช้สำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่อยู่ในช่วงได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

เงินปันผล

เงินปันผลที่จ่ายให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาจะต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายด้วยอัตราร้อยละ 14

การบรรเทาภาระภาษีต่างประเทศ

ภาระภาษีที่ถูกจัดเก็บในต่างประเทศเนื่องจากแหล่งเงินได้นอกประเทศนั้น สามารถนำมาเครดิตกับภาษีเงินได้นิติบุคคลในกัมพูชาได้หากมีเอกสารและหลักฐานรับรอง

c.5 เงินได้ที่ต้องเสียภาษี

ข้อมูลทั่วไป

กำไรที่ต้องเสียภาษีคือผลต่างระหว่างเงินได้ทั้งหมดและรายจ่ายทางภาษีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

รายจ่ายทางภาษีหมายถึงรายจ่ายส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการดำเนินกิจการ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดสำหรับรายจ่ายบางประเภทได้แก่

- ▶ เงินบริจาคให้แก่องค์กรที่ประกาศกำหนด จะสามารถถือเป็นรายจ่ายด้วยอัตราร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลก่อนหักเงินบริจาค
- ▶ ค่าเสื่อมราคาสามารถถือเป็นรายจ่ายได้หากคำนวณตามวิธีและอัตราที่กำหนด
- ▶ ดอกเบี้ยจ่ายจะเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ในจำนวนเท่ากับดอกเบี้ยรับบวกร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิที่ต้องเสียภาษีซึ่งยังไม่รวมดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยจ่าย จำนวนดอกเบี้ยจ่ายที่เกินกว่าจำนวนดังกล่าวสามารถนำมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายทางภาษีในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไปภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน (โปรดดูรายละเอียดใน *ข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการกู้ยืม*)

รายจ่ายต้องห้ามประกอบด้วยรายจ่ายดังต่อไปนี้

- ▶ รายจ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากกิจกรรมนันทนาการ สันทนาการ และความบันเทิง
- ▶ ผลขาดทุนจากการขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมระหว่างบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน
- ▶ ภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติม เบี้ยปรับ และดอกเบี้ย เนื่องจากการชำระภาษีไม่ถูกต้อง
- ▶ เงินบริจาค เงินช่วยเหลือ หรือเงินให้เปล่าที่ให้แก่องค์กรอื่นนอกเหนือจากองค์กรที่กำหนดไว้

ข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการกู้ยืม

เงินกู้ยืมที่ไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดสามารถกระทำได้ สำหรับเงินกู้ยืมที่มีอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาด ดอกเบี้ยจ่ายนั้นอาจไม่สามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ดังนี้

- ▶ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่จ่ายให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกันจะสามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ในจำนวนไม่เกินร้อยละ 120 ของอัตราดอกเบี้ยในตลาด ณ ช่วงเวลาที่มีการกู้ยืม
- ▶ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่จ่ายให้แก่บริษัทในเครือ จะสามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีในจำนวนตามอัตราดอกเบี้ยในตลาด ณ ช่วงเวลาที่มีการกู้ยืม

ทั้งนี้ กรมสรรพากรจะประกาศอัตราดอกเบี้ยในตลาดประจำปีที่ใช้สำหรับอ้างอิงเพื่อการคำนวณภาษีอากรข้างต้น โดยสำหรับปี 2558 อัตราดอกเบี้ยในตลาดสำหรับการกู้ยืมเงิน

สกุลดอลลาร์สหรัฐเท่ากับร้อยละ 10.28 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยในตลาดสำหรับการกู้ยืมเงินในสกุลเรียลเท่ากับร้อยละ 19.51 ต่อปี จำนวนดอกเบี้ยจ่ายที่สูงกว่าข้อกำหนดข้างต้นจะไม่สามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ ทั้งนี้ ดอกเบี้ยจ่ายต่อไปจะต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยและร้อยละ 100 ของรายได้ดอกเบี้ยในปีภาษีเดียวกัน

บริษัทจะต้องแจ้งกรมสรรพากรภายใน 30 วันหากมีรายการกู้ยืม พร้อมแนบสัญญากู้ยืมหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง หากบริษัทไม่แจ้งรายการกู้ยืมหรือนำส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไม่ครบถ้วน เงินกู้ยืมดังกล่าวอาจต้องนำมารวมเป็นเงินได้พึงประเมินซึ่งอยู่ในบังคับเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20

เงินสำรอง

เงินสำรองที่กันไว้สำหรับการขาดทุนหรือรายจ่ายที่ยังไม่เกิดขึ้นไม่สามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ แม้ว่าจะมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะเกิดการขาดทุนหรือรายจ่ายดังกล่าวอย่างไรก็ดี ธนาคารในประเทศหรือสถาบันเงินออมสามารถกันเงินสำรองสำหรับหนี้สูญและสามารถถือเป็นรายจ่ายในทางภาษีได้

ค่าเสื่อมราคา

สินทรัพย์ถาวรแบ่งเป็น 4 ประเภทเพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีและอัตราค่าเสื่อมราคาดังต่อไปนี้

ประเภท	สินทรัพย์	วิธีคำนวณ	อัตรา
1	โครงสร้างและอาคาร	เส้นตรง	ร้อยละ 5
2	คอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์ ซอฟต์แวร์	ยอดลดลง	ร้อยละ 50
3	รถยนต์ รถบรรทุก และอุปกรณ์และ เฟอร์นิเจอร์สำนักงาน	ยอดลดลง	ร้อยละ 25
4	สินทรัพย์ที่มีรูปร่าง	ยอดลดลง	ร้อยละ 20

QIP สามารถใช้ค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษที่ร้อยละ 40 ในปีที่ซื้อ หรือปีแรกที่นำสินทรัพย์ที่มีรูปร่างมาใช้งาน ทั้งนี้ หากบริษัทเลือกใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล บริษัทจะไม่สามารถใช้ค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษได้

สินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่างที่มีอายุการใช้งานจำกัด เช่น ลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ แบบผัง แบบจำลอง และแพรอนโซล สามารถตัดจำหน่ายตามอายุการใช้งานด้วยวิธีเส้นตรง แต่หากไม่มีการกำหนดอายุการใช้งาน สินทรัพย์นั้นสามารถตัดจำหน่ายด้วยวิธีเส้นตรงในอัตราร้อยละ 10

ขาดทุนสะสมยกมา

ผลขาดทุนไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางภาษีย้อนหลังสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมาได้ แต่สามารถยกไปใช้ได้ภายใน 5 รอบระยะเวลาบัญชีถัดไปหากเป็นไปได้ตามเงื่อนไขดังนี้

- ▶ มีการบันทึกในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล และในสมุดและเอกสารทางบัญชี
- ▶ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้น
- ▶ ไม่มีการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ
- ▶ ต้องไม่ถูกประเมินภาษีโดยกรมสรรพากร

การใช้ผลขาดทุนระหว่างบริษัทในเครือ

ผลขาดทุนของบริษัทหนึ่งไม่สามารถนำมาหักกับเงินได้อีกบริษัทหนึ่งในเครือได้

C.6 ภาษีอื่น ๆ

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีและมีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาขายสินค้าหรือบริการ จะอยู่ในบังคับต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งรวมถึงการขายสินค้าและการให้บริการ การนำสินค้ามาใช้ในกิจการตนเอง การให้ของขวัญหรือการขายสินค้าในราคาต่ำกว่าทุน และการนำเข้าสินค้าโดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีในกัมพูชา

ภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ที่อัตราร้อยละ 10 ส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 จะใช้สำหรับการส่งออกสินค้าและบริการ ซึ่งรวมถึงการขนส่งคนและสินค้าระหว่างประเทศ และการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งคนและสินค้าดังกล่าว นอกจากนี้ ภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 ยังใช้สำหรับผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุน และผู้ทำสัญญาช่วงที่ขายสินค้าและให้บริการให้แก่ผู้ส่งออกด้วย

ภาษีมูลค่าเพิ่มเนื่องจากรายจ่ายดังต่อไปนี้ไม่สามารถถือเป็นภาษีซื้อได้

- ▶ ค่าบริการขนส่งและการและความบันเทิง
- ▶ ค่าซื้อหรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมบางประเภท

- ▶ ค่าซื้อหรือการนำเข้ารถยนต์ไม่เกิน 10 ที่นั่ง
- ▶ ค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่

แบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มต้องนำส่งพร้อมการชำระภาษีมูลค่าเพิ่มภายในวันที่ 20 ของเดือนถัดไป

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ผู้จ่ายเงินได้ซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชามีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เมื่อจ่ายเงินได้ (ไม่ว่าจะเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่อาจตีมูลค่าได้เป็นเงิน) ให้แก่ผู้มีและที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา และนำส่งภาษีที่ได้หักไว้ให้กับสรรพากร โดยอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสามารถอ้างอิงได้จากตารางในหัวข้อ C.3

กรมสรรพากรไม่อนุญาตให้นำวิธีการคิดภาษีเพื่อออกแทน (gross up method) มาคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ดังนั้น ในกรณีที่ผู้จ่ายเงินได้รับภาระภาษีหัก ณ ที่จ่ายแทนผู้รับเงินได้ จำนวนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายนั้นจะไม่สามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีได้

ทั้งนี้จะต้องนำส่งแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและชำระภาษีดังกล่าวภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

ภาษีเงินเดือน/ภาษีประโยชน์เพิ่มพนักงาน

บุคคลธรรมดาผู้มีและที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีเงินเดือน (Tax on Salary: ToS) และภาษีประโยชน์เพิ่มพนักงาน (Tax on Fringe Benefit: ToFB) สำหรับเงินได้และประโยชน์เพิ่มที่ได้รับจากการจ้างแรงงาน โดยจะถูกจัดเก็บด้วยวิธีการหัก ณ ที่จ่าย โดยนายจ้างเมื่อจ่ายเงินเดือนหรือประโยชน์เพิ่มให้แก่พนักงานซึ่งนายจ้างมีหน้าที่นำส่งภาษีที่หักไว้ให้แก่สรรพากร

สำหรับรายละเอียดอัตราภาษี สามารถอ้างอิงได้จากหัวข้อ D

อากรแสตมป์ (ภาษีจดทะเบียน)

อากรแสตมป์เป็นภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีบนตราสารต่างๆ รวมถึงสัญญา และอีกนัยหนึ่งอากรแสตมป์จะหมายรวมถึงภาษีจดทะเบียน (Registration tax หรือ Transfer tax) ซึ่งจัดเก็บที่อัตราร้อยละ 4 ของมูลค่าสินทรัพย์ที่โอน

อัตราภาษีอากรแสดตมปี (ภาษีจดทะเบียน) มีดังต่อไปนี้

- ▶ ร้อยละ 4 บนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์สำหรับการจดทะเบียนโอนที่ดิน หรือโอนกรรมสิทธิ์ของอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ เช่น สิ่งก่อสร้าง ที่ดิน หรือ เงินลงทุนในบริษัทอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น
- ▶ ร้อยละ 4 บนมูลค่าของยานพาหนะสำหรับการโอนเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ของยานพาหนะทุกประเภท
- ▶ ร้อยละ 0.1 ของมูลค่าหุ้นสำหรับการโอนหุ้น
- ▶ ร้อยละ 0.1 ของมูลค่าสัญญาสำหรับสัญญาการขายสินค้าหรือให้บริการซึ่งเป็นงบประมาณของรัฐ
- ▶ 1 ล้านเรียล (250 ดอลลาร์สหรัฐโดยประมาณ) สำหรับเอกสารจดทะเบียนตามกฎหมาย เช่น เอกสารสำหรับการจัดตั้งบริษัท การควบบริษัท หรือการเลิกบริษัท เป็นต้น

ภาษีอื่นๆ

กัมพูชามีการจัดเก็บภาษีอื่นๆ อีกหลายประเภท รวมถึงภาษีดังต่อไปนี้

- ▶ ภาษีเฉพาะสำหรับสินค้าและบริการบางชนิด (Specific Tax on Certain Merchandises and Service: STCMS) ซึ่งจะเรียกเก็บจากสินค้าและบริการดังต่อไปนี้
 - ▶ น้ำมัน เครื่องดื่มประเภทไม่มีแอลกอฮอล์ และบุหรี่ย ในอัตราร้อยละ 10
 - ▶ บุหรี่ ในอัตราร้อยละ 20
 - ▶ เบียร์และไวน์ ในอัตราร้อยละ 30 และร้อยละ 35 ตามลำดับ
 - ▶ บริการสันตนาการ และ ตัวเครื่องบินทั้งในและต่างประเทศ ในอัตราร้อยละ 10
 - ▶ บริการด้านการสื่อสารทางโทรศัพท์ ในอัตราร้อยละ 3
- ▶ สำหรับสินค้าบางประเภทที่ผลิตในกัมพูชา ฐานภาษีของ STCMS จะอยู่ที่อัตราร้อยละ 90 บนราคาขายที่แสดงในใบแจ้งหนี้ที่ออกให้แก่ลูกค้า แต่ไม่รวมถึง
 - ▶ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ STCMS สำหรับผู้เสียภาษีแบบ Real Regime
 - ▶ ภาษีจากยอดขายรับ (Turnover Tax) และ STCMS สำหรับผู้เสียภาษีแบบ Estimated Regime
- ▶ ภาษีเครื่องตีแสงแอลกอฮอล์และบุหรี่ย (Tax for Public Lighting: TPL) จะจัดเก็บในอัตราร้อยละ 3 บนราคาขาย (รวมภาษีทุกประเภท ยกเว้น TPL และภาษีมูลค่าเพิ่ม) ของเครื่องตีแสงแอลกอฮอล์ และบุหรี่ย

- ▶ ภาษีที่พัก (Accommodation Tax: AT) จะจัดเก็บในอัตราร้อยละ 2 จากค่าที่พัก ซึ่งรวมถึงค่าบริการอื่นๆ และภาษีทุกประเภท ยกเว้น AT และภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ▶ ภาษีการประกอบธุรกิจ (Patent Tax) จะจัดเก็บเป็นรายปีกับผู้ประกอบการเป็นจำนวนตั้งแต่ 4 แสนเรียล ถึง 5 ล้านเรียล (ตั้งแต่ 100 ถึง 1,250 ดอลลาร์สหรัฐโดยประมาณ) กำหนดชำระภายในวันที่ 31 มีนาคมของปีถัดไป
- ▶ อากรแสตมป์ (Fiscal Stamp Tax) จะเรียกเก็บบนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางศาล และเอกสารอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
- ▶ ภาษีอสังหาริมทรัพย์ (Tax on Immovable Property) จะจัดเก็บเป็นรายปีในอัตราร้อยละ 0.1 บนมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าเกินกว่า 1 พันล้านเรียล (25,000 ดอลลาร์สหรัฐโดยประมาณ)
- ▶ ภาษีที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ (Tax on Unused Land) จะจัดเก็บในอัตราร้อยละ 2 ของราคาตลาดของที่ดินที่ไม่มีการก่อสร้างและที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง
- ▶ ภาษียานพาหนะ (Tax on Mean Transportation) จะจัดเก็บรายปีจากยานพาหนะทุกชนิด ซึ่งอัตราภาษีจะขึ้นอยู่กับประเภทจาก MEF

C.7 รายงานทางการเงิน และการสอบบัญชี

หลักการบัญชี

บริษัทสามารถใช้เกณฑ์คงค้างและเกณฑ์เงินสดเพื่อการจัดทำงบการเงิน อย่างไรก็ตาม งบการเงินเพื่อการรายงานตามกฎหมายต้องใช้เกณฑ์คงค้าง

มาตรฐานของสภาวิชาชีพ

สภาการบัญชีแห่งชาติ (National Accounting Council: NAC) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของ MEF มีหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีของกัมพูชา (Cambodia Accounting Standards: CASs) และกฎเกณฑ์ข้อบังคับทางบัญชี

ในขณะที่สถาบันวิชาชีพนักบัญชีและผู้สอบบัญชีแห่งกัมพูชา (Kampuchea Institute of Certified Public Accountants and Auditors: KICPAA) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของ MEF มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและสอบบัญชี

ตลาดหลักทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Securities and Exchange Commission of Cambodia: SECC) จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายการควบคุมและการซื้อขายหลักทรัพย์ มีหน้าที่ออกประกาศเกี่ยวกับหลักการบัญชีที่สำคัญ เพื่อให้เป็นมาตรฐานในการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

กฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งกัมพูชามีหน้าที่ออกประกาศที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ทางบัญชีในบางหัวข้อ เช่น บัญชีสำหรับการประเมินมูลค่า ซึ่งธนาคารและสถาบันการเงินจะต้องปฏิบัติตาม

แนวทางการปฏิบัติทางบัญชี

สภาการบัญชีแห่งชาติได้ยอมรับหลักการทางบัญชีตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Report Standards: IFRS) และ มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (IFRS for SMEs) ดังนั้นมาตรฐานการบัญชีของกัมพูชาจึงสอดคล้องและเรียกว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินกัมพูชา (Cambodian International Financial Reporting Standards: CIFRS) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินกัมพูชาสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (CIFRS for SMEs)

บริษัทจดทะเบียน สถาบันการเงิน และนิติบุคคลขนาดใหญ่จะอยู่ในบังคับต้องปฏิบัติตาม CIFRS

ในกรณีที่มิใช่บริษัทจดทะเบียนหากแต่อยู่ในข้อกำหนดที่ต้องจัดให้มีการสอบบัญชี จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรับรองบัญชีและต้องปฏิบัติตาม CIFRS for SMEs อย่างไรก็ดี บริษัทอาจเลือกปฏิบัติตาม CIFRS ก็ได้

ในกรณีบริษัทที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียนและไม่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดต้องจัดให้มีการสอบบัญชี บริษัทดังกล่าวไม่อยู่ในบังคับต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับใดโดยเฉพาะ

ข้อกำหนดทางการบัญชี

การเปิดเผยข้อมูล

งบการเงินประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

งบการเงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องต้องจัดทำขึ้นเป็นภาษาเขมรและแสดงด้วยเงินสกุลเรียล หากเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจกับต่างชาติหรือเป็นบริษัทในเครือของบริษัทต่างชาติ บริษัทอาจได้รับอนุญาตให้จัดทำบัญชีเป็นภาษาอังกฤษและแสดงด้วยสกุลเงินอื่นควบคู่ไปกับการจัดทำงบการเงินภาษาเขมรและสกุลเงินเรียลตามข้อบังคับจาก MEF

งบการเงิน บัญชีแยกประเภท และเอกสารที่เกี่ยวข้องจะต้องถูกเก็บไว้เป็นเวลาอย่างน้อย 10 ปี

การนำส่งงบการเงิน

ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายกัมพูชามีหน้าที่รายงานสถานะของห้างหุ้นส่วนและบริษัทประจำปีต่อกรมจดทะเบียนธุรกิจ (Business Registration Department) ของ MOC

ในปัจจุบัน ยังไม่มีข้อกำหนดชัดเจนเกี่ยวกับวันนำส่งงบการเงิน เว้นแต่เป็นการนำส่งงบการเงินของธุรกิจธนาคารและธุรกิจประกันภัยซึ่งต้องนำส่งงบการเงินให้แก่ธนาคารแห่งกัมพูชาและ MEF ภายในวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี

นอกเหนือจากนี้ สรรพากรกำหนดให้ทุกบริษัทต้องนำส่งงบการเงินพร้อมชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปีให้กับสรรพากรภายใน 3 เดือนหลังจากสิ้นสุดปีภาษี

งบการเงินจะต้องได้รับการอนุมัติลงลายมือชื่อโดยกรรมการของบริษัท และจัดส่งให้แก่ผู้ถือหุ้นภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 21 วันก่อนการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปี

การสอบบัญชี

งบการเงินของบริษัทจะต้องตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพนักบัญชีและผู้สอบบัญชีแห่งกัมพูชา หากบริษัทมีคุณสมบัติครบสองในสามข้อดังนี้

- ▶ มียอดขายรายรับต่อปีตั้งแต่ 3 ล้านบาทขึ้นไป
- ▶ มีสินทรัพย์ทั้งหมดที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป และ/หรือ
- ▶ มีจำนวนพนักงานทั้งหมด 100 คน หรือมากกว่า

ทั้งนี้ งบการเงินของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนภายใต้ QIP จะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพบัญชีและผู้สอบบัญชีแห่งกัมพูชาอีกด้วย

D. บุคคลธรรมดา

D.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

กัมพูชายังไม่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตาม ทั้งบุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาและบุคคลผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาอยู่ในบังคับต้องเสียจากภาษีจากเงินเดือน (ToS) สำหรับเงินได้จากการจ้างแรงงาน และเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเงินได้บางประเภท

บุคคลธรรมดาผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีจากเงินเดือนบนเงินได้จากการจ้างแรงงานทั่วโลก (Worldwide income) ส่วนบุคคลธรรมดาผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชานั้น อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีจากเงินเดือนเฉพาะเงินได้จากการจ้างแรงงานในกัมพูชาเท่านั้น (Cambodian-sourced income)

ทั้งนี้ บุคคลธรรมดาจะถือว่าเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา หากมีที่พักอาศัยในกัมพูชา หรือพำนักอยู่ในกัมพูชามากกว่า 182 วันในระยะเวลา 12 เดือนใดๆ ในปีภาษี

เงินได้ที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษี

เงินได้จากการจ้างแรงงาน

ภาษีจากเงินเดือนบังคับใช้กับเงินได้จากการจ้างแรงงาน ซึ่งรวมถึง เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้าง เงินโบนัส ค่าล่วงเวลา เงินชดเชย เงินเดือนเบิกล่วงหน้าและเงินกู้

เงินได้ดังกล่าวจะต้องเสียภาษีไม่ว่าจะจ่ายเป็นเงินหรือสิ่งอื่นใดที่อาจตีมูลค่าได้เป็นเงิน เว้นแต่กรณีของเงินได้ประเภทประโยชน์เพิ่มพนักงาน จะอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีอีกประเภท เรียกว่าภาษีประโยชน์เพิ่มพนักงาน (ToFB)

เงินได้และประโยชน์เพิ่มพนักงานที่ได้รับเป็นสกุลเงินต่างประเทศจะต้องแปลงเป็นสกุลเงินเรียลเพื่อการคำนวณภาษี

ประเภทของเงินได้จากการจ้างแรงงานซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีมียังมีดังต่อไปนี้

- ▶ เงินจ่ายคืน (Reimbursement) สำหรับรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงาน
- ▶ ค่าชดเชยจากการเลิกจ้างแรงงานตามที่กฎหมายแรงงานกำหนด
- ▶ ค่าตอบแทนเพิ่มเติมตามที่กฎหมายแรงงานกำหนดไว้
- ▶ ค่าเดินทาง เบี้ยเลี้ยงสำหรับการทำงานนอกสถานที่
- ▶ ค่าเครื่องแบบพิเศษ หรือ อุปกรณ์ทางวิชาชีพ
- ▶ เงินเดือนของสมาชิกสหภาพวิชาชีพแห่งชาติและวุฒิสภา บุคลากรทางการทูต และองค์การช่วยเหลือระหว่างประเทศ

เงินได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัวและการลงทุน

ตารางดังต่อไปนี้แสดงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแบบก้าวหน้าสำหรับเงินได้จากการประกอบธุรกิจของบุคคลธรรมดา และส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับจากกิจการที่ไม่ใช่นิติบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วนสามัญ อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังไม่มีมาตรการจัดเก็บภาษีดังกล่าวในทางปฏิบัติ

เงินได้สุทธิทางภาษี (เรียล)	อัตรา (ร้อยละ)
6,000,000 หรือ น้อยกว่า	0
6,000,001 ถึง 15,000,000	5
15,000,001 ถึง 102,000,000	10
102,000,001 ถึง 150,000,000	15
150,000,001 หรือ มากกว่า	20

อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดาผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชามีดังนี้

- ▶ ร้อยละ 15 สำหรับค่าสิทธิและค่าบริการ
- ▶ ร้อยละ 4 สำหรับรายได้ดอกเบี้ยเงินฝากแบบไม่ประจำกับธนาคารในกัมพูชา
- ▶ ร้อยละ 6 สำหรับรายได้ดอกเบี้ยเงินฝากประจำกับธนาคารในกัมพูชา
- ▶ ร้อยละ 15 สำหรับรายได้ดอกเบี้ยซึ่งจ่ายโดยบุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาที่มีเชื่อนาการ
- ▶ ร้อยละ 10 สำหรับค่าเช่า

บุคคลผู้มีได้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาจะต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายด้วยอัตราร้อยละ 14 เมื่อได้รับเงินได้ประเภท เงินปันผล ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ ค่าเช่า และเงินได้เนื่องจากการให้ใช้สิทธิทรัพย์สิน และค่าบริการการจัดการและบริการทางเทคนิค

ผลได้จากทุน

กัมพูชายังไม่มีมาตรการจัดเก็บภาษีจากบุคคลธรรมดาสำหรับกำไรจากการขายทรัพย์สิน

ค่าลดหย่อน

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้มีคู่สมรสและบุตร ผู้มีเงินได้นั้นสามารถหักลดหย่อนจำนวน 75,000 เรียลต่อคนต่อเดือน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข

อัตราภาษี

นายจ้างมีหน้าที่หักภาษีจากเงินเดือนในอัตราก้าวหน้าตั้งแต่ร้อยละ 5 ถึงร้อยละ 20

ตารางดังต่อไปนี้แสดงอัตราภาษีจากเงินเดือนของบุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา

เงินได้พึงประเมินต่อปี (เรียล)	อัตรา (ร้อยละ)
800,000 หรือ น้อยกว่า	0
800,001 ถึง 1,250,000	5
1,250,001 ถึง 8,500,000	10
8,500,001 ถึง 12,500,000	15
12,500,001 หรือ มากกว่า	20

ภาษีประโยชน์เพิ่มพนักงาน

ภาษีประโยชน์เพิ่มพนักงาน (ToFB) จะจัดเก็บจากประโยชน์ส่วนเพิ่มที่ได้รับจากการจ้างแรงงาน เช่น การให้ใช้ยานพาหนะของบริษัทเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ค่าที่พักอาศัย ค่าอาหาร ค่าสาธารณูปโภค ของใช้ส่วนตัว เงินกู้ด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำ ส่วนลดการซื้อสินค้า การสนับสนุนการศึกษา (ยกเว้นการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน) และเบี้ยประกันและเงินสมทบเงินบำนาญที่เกินจากที่ระบุไว้ในกฎหมายแรงงาน

ผู้ได้รับประโยชน์ดังกล่าวจะมีหน้าที่เสียภาษีประโยชน์เพิ่มพนักงาน (ToFB) ด้วยอัตราร้อยละ 20 ของมูลค่าประโยชน์ที่ได้รับทั้งหมด โดยคำนวณจากราคาตลาดและภาษีทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

ภาระภาษีสำหรับผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา

ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาจะต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 สำหรับเงินได้จากการทำงานในกัมพูชา

การบรรเทาภาระภาษีต่างประเทศ

บุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชาที่ได้รับเงินได้จากการทำงานในต่างประเทศและได้เสียภาษีเงินได้ตามกฎหมายในประเทศนั้นๆ แล้ว สามารถนำภาษีเงินได้ที่จ่ายในต่างประเทศมาเครดิตจากภาษีจากเงินเดือนหากมีเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องรับรอง

D.2 เงินสมทบกองทุนประกันสังคม

กัมพูชามีโครงการประกันสังคม 2 รูปแบบ คือ กองทุนเงินประกันความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ (Occupational risk) ซึ่งบังคับใช้แล้วในปัจจุบัน และกองทุนเงินบำนาญ (Pension) ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีผลบังคับใช้

กองทุนประกันความเสี่ยงในการประกอบอาชีพครอบคลุมถึงอุบัติเหตุหรือโรคที่เกิดจากการทำงาน และอุบัติเหตุจากการเดินทางระหว่างที่พักอาศัยและสถานที่ทำงาน

นายจ้างที่มีพนักงาน 8 คนหรือมากกว่าจะต้องจดทะเบียนกับกองทุนประกันสังคมแห่งชาติ (National Social Security Fund) และต้องสมทบเข้ากองทุนประกันความเสี่ยงในการประกอบอาชีพจำนวนร้อยละ 0.8 ของเงินเดือนพนักงาน (สูงสุด 1 ล้านเรียลต่อคนต่อเดือน หรือ 8,000 เรียลต่อคนต่อเดือนโดยประมาณ)

เงินสมทบเข้ากองทุนดังกล่าวไม่สามารถขอคืนได้

D.3 การชำระภาษีและการยื่นแบบแสดงรายการ

บุคคลธรรมดาหรือลูกจ้างที่ไม่มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีจากเงินเดือนและแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เนื่องจากหน้าที่ดังกล่าวเป็นของนายจ้างหรือตัวแทนของนายจ้าง ซึ่งจะมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายเมื่อจ่ายเงินได้ให้แก่ลูกจ้าง และนำส่งภาษีดังกล่าวให้แก่สรรพากร

ในกรณีของนายจ้างที่มีได้มีถิ่นที่อยู่ในกัมพูชา นายจ้างสามารถแต่งตั้งบุคคลหรือนิติบุคคลในกัมพูชาเพื่อเป็นตัวแทนหักภาษีจากเงินเดือนและนำส่งให้สรรพากรของกัมพูชาได้ หากตัวแทนดังกล่าวไม่ได้หักภาษีหรือหักและนำส่งภาษีอย่างไม่ถูกต้อง ตัวแทนจะมีความรับผิดชอบตามกฎหมายของกัมพูชา

แบบแสดงรายการภาษีจากเงินเดือนและแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ต้องนำส่งพร้อมกับการชำระภาษีต่อสรรพากรภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

กัมพูชาไม่มีระบบการจับเก็บและยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินเดือนเป็นรายปี

D.4 อนุสัญญาภาษีซ้อน

กัมพูชายังไม่มีการลงนามเข้าร่วมอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศใด

D.5 วิซ่า

ชาวต่างชาติในหลายประเทศต้องได้รับวิซ่าสำหรับการเดินทางเข้ากัมพูชา แต่บุคคลผู้มีสัญชาติในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม จะได้รับการยกเว้นวิซ่า

กัมพูชามีวิซ่าหลายประเภท เช่น วิซ่าธุรกิจ (ประเภท E) วิซ่านักท่องเที่ยว (ประเภท T) และวิซ่าการทูต (ประเภท A) เป็นต้น ระยะเวลาที่อนุญาตให้อยู่ในกัมพูชาของวิซ่าธุรกิจประเภทเข้าออกครั้งเดียว (Single-entry business visa) ขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอวิซ่า

บุคคลผู้มีสัญชาติในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถขอวีซ่าเข้าเมืองเดินทางเข้ากัมพูชา ซึ่งตราประทับดังกล่าวมีอายุ 14 วัน 21 วัน หรือ 30 วัน ขึ้นอยู่กับสัญชาติของบุคคลผู้เดินทางเข้าประเทศ

ชาวต่างชาติผู้ประสงค์จะทำงานในกัมพูชาจะต้องขอวีซ่าธุรกิจ (Business visa) โดยยื่นคำขอวีซ่าได้ที่สถานทูตกัมพูชาประจำแต่ละประเทศ หรือเมื่อเดินทางเข้ามายังกัมพูชา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอวีซ่า

เมื่อได้รับวีซ่าธุรกิจประเภทเข้าออกครั้งเดียวแล้ว ชาวต่างชาติสามารถขอวีซ่าธุรกิจประเภทเข้าออกหลายครั้ง (Multiple-entry business visa) ซึ่งมีระยะเวลาตั้งแต่ 1 เดือน 6 เดือน หรือ 12 เดือน จากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงมหาดไทย

D.6 ใบอนุญาตทำงาน

ชาวต่างชาติผู้มีความประสงค์จะทำงานในกัมพูชาต้องขอใบอนุญาตทำงานจากกระทรวงแรงงานและการอบรมวิชาชีพ (Ministry of Labor and Vocational Training) โดยจำเป็นต้องมีวีซ่าธุรกิจก่อนขอใบอนุญาตทำงาน

นายจ้างที่มีการจัดตั้งสำนักงานและได้จดทะเบียนกับกระทรวงแรงงานและการอบรมวิชาชีพ นั้นมีหน้าที่ดำเนินการและยื่นคำขอใบอนุญาตทำงานให้แก่ลูกจ้าง โดยปกติใบอนุญาตทำงานที่ออกให้ครั้งแรกจะมีอายุ 1 ปี

ใบอนุญาตทำงานมี 2 ประเภทคือ ใบอนุญาตทำงานชั่วคราวและใบอนุญาตทำงานถาวร

ใบอนุญาตทำงานชั่วคราวจะออกให้แก่ชาวต่างชาติดังนี้

- ▶ เจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ
- ▶ ช่างเทคนิค
- ▶ แรงงานมีฝีมือ
- ▶ ผู้ให้บริการหรือผู้ใช้แรงงาน

ใบอนุญาตทำงานถาวรจะออกให้แก่ชาวต่างชาติในกรณีดังนี้

- ▶ ผู้อพยพชาวต่างชาติที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงมหาดไทย
- ▶ นักลงทุนต่างชาติ คู่สมรสและบุตรที่ได้รับการรับรองจาก CDC

ระยะเวลาในการขอใบอนุญาตทำงานจะใช้เวลาประมาณ 1 เดือนถึง 3 เดือน

สำหรับการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ต้องยื่นคำขอต่ออายุกับกระทรวงแรงงานและการ
อบรมวิชาชีพของกัมพูชาภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

สมาชิกในครอบครัว

คู่สมรสและบุตรของผู้มีใบอนุญาตทำงานต้องยื่นขอวีซ่าธุรกิจประเภทเข้าออกครั้งเดียวก่อน
จึงจะสามารถขอวีซ่าประเภทเข้าออกหลายครั้งเพื่ออาศัยในกัมพูชาได้

D.7 ใบสำคัญถิ่นที่อยู่

บุคคลที่ไม่มีสัญชาติกัมพูชาจะถือว่าเป็นบุคคลต่างด้าวและสามารถขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่จาก
กระทรวงมหาดไทย โดยใบสำคัญถิ่นที่อยู่มี 2 ประเภทคือ ประเภทชั่วคราว และประเภท
ถาวร

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ชั่วคราว

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ชั่วคราวมีอายุ 2 ปี และสามารถต่ออายุได้ทุกๆ 2 ปี โดยใบอนุญาตประเภท
นี้จะออกให้กับผู้บริหาร งานเทคนิค หรืองานเชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ถาวร

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ถาวรนั้นจะออกให้แก่นักลงทุนต่างชาติและสมาชิกในครอบครัวที่ได้รับ
อนุญาตให้ลงทุนจาก CDC รวมถึงบุคคลที่กระทรวงมหาดไทยให้การรับรอง